

Ribolov i ribolovni turizam

Zubaj, Elena

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:842557>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

ELENA ZUBAJ

RIBOLOV I RIBOLOVNI TURIZAM
Završni rad

Pula, lipanj 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

ELENA ZUBAJ

RIBOLOV I RIBOLOVNI TURIZAM

Završni rad

JMBAG: 0303090803, redovita studentica

Studijski smjer: Turizam

Predmet: Ekonomija doživljaja

Znanstveno područje: Društvena znanost

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Turizam

Mentor: izv. prof. dr. sc. Aljoša Vitasović

Pula, lipanj 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj Završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Općenito o ribolovu	2
2.1. Komercijalni ribolov	3
2.2. Športski ili rekreacijski ribolov.....	4
2.1.1 Podjela športskog ribolova	5
3. Vrste morskog ribolova	6
3.1. Ribolov s obale.....	6
3.2. Ribolov s barke.....	6
3.3. Podvodni ribolov	7
4. Ribolovne dozvole.....	8
4.1. Vrste ribolovnih dozvola	8
4.1.1 Športske i rekreacijske dozvole:.....	8
4.1.2 Posebne dozvole.....	9
4.2. Sankcije i kazne	9
5. Ribolovni turizam.....	10
5.1. Održivi ribolovni turizam	11
5.2. Ciljane skupine	12
5.3. Najpopularnije ribolovne destinacije	13
5.4. Budućnost ribolovnog turizma	14
5.5. Ribolovni turizam u Hrvatskoj.....	15
5.6. Utjecaj ribolovnog turizma na lokalno gospodarstvo	16
6. Valorizacija ribolovnog turizma	17
6.1. Očuvanje tradicije.....	17
6.2. Ribarski muzeji	18
7. Promocija Hrvatske kao destinacije ribolovnog turizma	21
7.1. SWOT analiza	22
7.2. Ribolovni charteri u Republici Hrvatskoj.....	22
8. Ribarska praznovjerja	23
8.1. Mitovi i legende	23
9. Zaključak	25
10. Literatura	26
Popis slika	27

Sažetak.....	28
Summary	29

1. Uvod

Uvelike je poznato da turizam glasi za jednu od najprofitabilnijih industrija u svijetu, a u Hrvatskom BDP-u zauzima čak 18%. Moderni turisti svakoga dana postaju sve zahtjevniji i od svojih putovanja očekuju više nego ikada. Kako napreduju sve ostale industrije tako razvojem tehnologije i pojavom novih trendova napreduje i turizam. Putnici su sve više ekološki osviješteni, zanima ih lokalno iskustvo i kultura. Sve više žele putovati i ne zanimaju ih masovna putovanja. Iz tog razloga turizam se približio pojedincu i individualizirao. Ribolovni turizam jedna od najperspektivnijih grana Hrvatskog turizma. Ribolov je jedan od najstarijih zanata u povijesti čovječanstva. U prošlosti je služio jedino za prehranu stanovništva, dok se danas pojavom novih trendova u turizmu i sportskog ribolova smatra turističkom atrakcijom.

Cilj ovog završnog rada je istraživanje povijesti i evolucije ribolova i ribolovnog turizma, ispitivanje ekonomskih i društvenih utjecaja ribarskog turizma na lokalne zajednice, analiza utjecaja ribarskog turizma na okoliš putem održivih rješenja za budućnost ribolovnog turizma.

2. Općenito o ribolovu

Ribarstvo je gospodarska grana primarnoga sektora i znanstvena grana područja biotehničkih znanosti, polja poljoprivrede (agronomije) koja obuhvaća uzgoj slatkovodnih i morskih riba i organizama, njihov lov i preradbu te trgovinu njihovim proizvodima. Ribolov, najvažniji dio ribarstva, gospodarska je grana, ali i sportsko-rekreativna djelatnost koja znatno ovisi o ribolovnim sredstvima kojima se obavlja. S obzirom na sredinu u kojoj se obavlja, razlikuju se morski i slatkovodni ribolov.¹

Ribarstvo ima dugu i bogatu povijest, koja seže još u pretpovijesno doba. Najstariji nalazi iz davne ljudske povijesti upućuju na to da se pretpovijesni čovjek vrlo rano počeo baviti ribolovom. U špiljama paleolita otkriveni su ostatci mekušaca za koje se smatra da ih je čovjek hvatao rukama i koristio za hranu. Nađeni tragovi iz novijih razdoblja, udice od kosti, drva i kovine te razne vrste mreža, dokazuju da se čovjek još u starom vijeku intenzivno bavio ribolovom.² (Bosioli 2009)

Ima izrazitu ekonomsku važnost i važan je izvor prihoda za mnoge zajednice diljem svijeta. Potiče lokalna gospodarstva i osigurava radna mjesta za ljude u zajednici. Ribolov također možemo definirati kao aktivnost pokušaja ulova ribe, ali i mekušaca, glavonožaca, rakova i ostalih vrsta koje žive u moru. Osim što se love za jelo oni se mogu loviti i za rekreaciju te iz tog razloga ribolov možemo podijeliti na komercijalni odnosno gospodarski i sportski ili rekreacijski.

Ribolov ima pozitivne i negativne utjecaje na okoliš. S pozitivne strane, ribolov osigurava hranu i sredstva za život milijunima ljudi diljem svijeta. Pridonosi i gospodarstvu prodajom ribe i opreme za ribolov. Ribolov je također popularna rekreacijska aktivnost koja ljudima pruža priliku za povezivanje s prirodom i uživanje u prirodi. S negativne strane, prekomjerni izlov i destruktivne ribolovne prakse mogu dovesti do iscrpljivanja ribljeg fonda i štete morskim ekosustavima.

Morski i slatkovodni ribolov

Morski ribolov je popularna aktivnost koja uključuje lov ribe u moru. Prilikom pecanja na moru važno je posjedovati odgovarajuću opremu, kao što su štap za pecanje, rola,

¹ <https://tehnika.lzmk.hr/ribarstvo/> (preuzeto: 10.07.2022.)

² BOSIOLI, J. (2009) *Sportski ribolov na Jadranu*. Split: Knjigotisak

mamac i pribor. Osim toga, važno je dobro poznavati okolinu, vrste riba koje tamo žive te najbolje vrijeme i mjesta za njihov ulov.

Slatkovodni ribolov je uključuje lov ribe u rijekama, jezerima i potocima. Također, kao i kod morskog ribolova važno je napomenuti da je odgovarajuća oprema ključna. Neke od najpopularnijih slatkovodnih vrsta riba jesu pastrva, šaran, som i štika.

U usporedbi sa slatkovodnim ribolovom, morski ribolov predstavlja veći izazov. More je puno veća površina i nepredvidljivije okruženje od jezera ili rijeke, a ribe koje žive u moru obično su veće i snažnije. Kao rezultat toga, morski ribolov zahtijeva više vještine i iskustva od slatkovodnog ribolova. Uz to, morski ribolov može biti opasniji od slatkovodnog zbog naglih vremenskih promjena. Također jedna od bitnijih razlika između morskog i slatkovodnog ribolova je vrsta mamca kojim se lovi. Kod slatkovodnog ribolova koriste se mamci poput kukuruza, kruha, crva brašnara, kišnih glista i piletine, a kod morskog ribolova lignje, sipe, račići, kozice, kruh, srdele, crv Bibi i veliki morski crvi (lat. Eunice gigantea) ovisno o vrsti ribe koju se pokušava uloviti. Za lov na predatorne slatkovodne ribe poput pastrve koriste se mamci koji nalikuju njihovoj okolini odnosno varalice koje izgledaju poput mušica ili vilin konjica ili mamci uzeti iz same okoline kao što su larve pojedinih kukaca. Kod lova štuke koriste se varalice koje nalikuju ribi te ne moraju biti u prirodnim bojama.

Varalice kod morskog ribolova trebaju biti što sličnije prirodnoj varijanti dok se kod slatkovodnog ribolova preporučuje da varalice budu jarkih i primjetljivih boja zbog zamućenosti vode da bi ju riba lakše vidjela.

Još jedna znatna razlika kod ribolova u jezerima i barama je ta što kada se lovi na dnu „brumaju“ se velike količine hrane na jednom mjestu kako bi se privuklo ribu pošto nema struje, dok je to u rijekama, potocima i moru teško postići.

2.1. Komercijalni ribolov

Komercijalni ribolov odnosi se na niz aktivnosti, koristeći mreže, vodove ili zamke za hvatanje morskih životinja na prodaju. Iako se radi o izuzetno važnoj gospodarskoj aktivnosti, pretjerani ribolov doveo je do iscrpljenja svjetskih zaliha ribe, što prijete

održivosti industrije. Unatoč naporima za suzbijanje prekomjernog ribolova, klimatske promjene mogu pogoršati probleme smanjenja zaliha ribe.³

Postoji više vrsta načina lova u komercijalnom ribolovu. Od malih čamaca s kojih se mreže ručno bacaju do tvornički napravljenih brodova sa najmodernijom tehnologijom i automatizacijom za pronalaženje, ulov i procesiranje ulova za daljnje svrhe. Najčešće su ti brodovi opremljeni za ciljanu vrstu ulova. Ukoliko love rakove ili ribu opremljeni su zamkama (vrše i kavezi slični vršama) koje spuštaju na velike dubine. Kada love pelagijsku ribu kao na primjer haringe, srdele ili incune koriste kilometarske mreže koje se vuku iza broda po površini mora. Ako je u pitanju ulov glavonožaca pretežito lignji tada se mogu koristiti 2 vrste načina lova. Lov mrežom kočom koji je efektivan ali u mrežu se ulovi puno usputnog ulova ribljih vrsta koje nisu ciljani ulov, ili automatiziranim povlačenjem panula koje se protežu stotinama metara u dužinu sa varalicama nazubljenih rubova zakačenim svakih 50 centimetara uzduž glavne linije koju stroj namotava. Tim načinom je gotovo nemoguće uloviti ikoju drugu vrstu osim ciljane lignje.

Komercijalni ribolov u društvu nailazi na podijeljena mišljenja zbog svojih koristi i nedostataka. Kao glavne koristi komercijalnog ribolova mogu se navesti prehrana stanovništva i ogroman pozitivan utjecaj na svjetski BDP. Međutim najveća zabrinutost vezana uz komercijalni ribolov je prekomjerni izlov i negativan utjecaj na ekologiju mora. U nadi da će suzbiti daljnji nastanak šteta, članovi Konvencije Ujedinjenih Naroda o pravu mora bili su prisiljeni uvesti razne zakone popraćene zabranama i kaznama.

2.2. Športski ili rekreacijski ribolov

Športski ribolov je ribolov u svrhu športa koji se obavlja na temelju dozvole za obavljanje športskog ribolova⁴. U njemu nije bitna zarada već rekreacija i osobno zadovoljstvo. Za razliku od komercijalnog ribolova, nema negativne učinke na ekologiju te zagađenje i uništavanje morskog dna. Ulovljena riba se najčešće pušta nazad ili nosi kući u određenim količinama. Ribolov je ugodna i korisna aktivnost u kojoj mogu

³ <https://hr.jobs-job.com/13581-pros-cons-of-commercial-fishing> (preuzeto: 10.07.2022)

⁴ <https://www.zakon.hr/z/303/Zakon-o-morskom-ribarstvu> (preuzeto: 11.07.2022.)

uživati ljudi svih dobi i razina vještina. Najlon i udica osnovni su materijal za izradu svakog udičarskog alata. Nadalje, još su potrebna olova, motovilo ili štap s koloturom, a ponekad i čelična žica. Ulov najčešće ovisi o kvaliteti opreme, ali i po njoj se cijeni i sam ribolovac.⁵ (Šuljić 1996) Ponuda na tržištu danas je velika, a tehnologija ide naprijed velikim koracima pa svaki dan nudi nešto novo, kvalitetnije i u ribolovu uspješnije.

2.1.1 Podjela športskog ribolova

Vode na kojima se lovi:

- 1) Jezerski
- 2) Riječni
- 3) Morski

Načini lova:

- 1) Ribolov s obale
- 2) Podvodni ribolov
- 3) Ribolov čamcem

Tehnike lovljenja:

Slatkovodni ribolov

- 1) Ribolov plovkom
- 2) Ribolov na dnu
- 3) Ribolov varalicom
- 4) Ribolov umjetnom muhom (Slavinić 2013)

U Republici Hrvatskoj je zakonom propisano pravilo o posjedovanju ribolovne dozvole za obavljanje športskog ribolova, a dozvolu trebaju posjedovati svi stariji od 14 godina.

⁵ ŠULJIĆ, B. (1996) *Sportski ribolov uz hrvatsku obalu*. Rijeka: DUŠEVIĆ & KRŠOVNIK d.o.o

3. Vrste morskog ribolova

U vrste morskog ribolova spadaju ribolov s obale, ribolov s barke i podvodni ribolov.

3.1. Ribolov s obale

Ribolov s obale smatramo hobbijem. Jedino je potrebno kupiti dozvolu za rekreativni ribolov i bilo tko može pecati. S obale možemo loviti na nekoliko načina, a to su lov na dubinu, lov na površini i varaličarenje. Znanje koje je potrebno za ribolov s obale su poznavanje vezanja opreme i pripremanja opreme za ribolov, poznavanje terena na kojem se lovi zbog pripreme pogodne opreme i mamca i poznavanje ribljih vrsta.

Slika 1 Pecanje s obale

Izvor: Galerija

3.2. Ribolov s barke

Kod ribolova s barke postoji puno različitih vrsta i tehnika lova. Imamo lov sa vršama, mrežama, štapovima za pecanje kao i s obale, lov parangalima, panulom i možemo tako u beskonačnost. Ribolov s barke zahtjeva dosta iskustva i ne preporuča se ići na more bez pratnje jer se nesreće često dešavaju, a ribolov se smatra jednim od najopasnijih poslova na svijetu.

3.3. Podvodni ribolov

Podvodni ribolov je možda najzahtjevniji od ova tri navedena. Za njega je potrebna oprema poput ronilačkog odijela, puške, maske, peraja i pojasa s utezima. Potrebna je i fizička i mentalna spremnost, znanje ronjenja, kontroliranje trošenja kisika u plućima te opće znanje u koje doba godine se kako i gdje lovi.

Zbog zakona o zaštiti morskih životinja potrebno je raspoznavanje životinjskih vrsta ribe, glavonožaca školjkaša i ostalog iz razloga jer se uhvaćenu ribu ne može živu vratiti natrag u more. Postoji više vrsta zakona u podvodnom ribolovu, a jedan od njih je da svaka riba koja se ne smatra invazivnom vrstom ima određenu dužinu (mjereno od usta ribe do kraja repne peraje) ispod koje ju je ilegalno loviti. Stoga podvodni ribolovac mora dobro procijeniti da li riba koju gađa prelazi legalnu dužinu. Isti zakon vrijedi i za školjke i glavonošce. Postoji zakon koji ograničava ulov rjeđih vrsta ribe što znači da jedan ribolovac može uloviti određeni broj primjeraka te vrste ribe koje isto moraju prelaziti određenu dužinu tijela. Ti zakoni su na vrijednosti kako bi se zaštitila riblja mlad od izlova.

Slika 2 Podvodni ribolov

Izvor: Galerija

4. Ribolovne dozvole

Za obavljanje bilo kakve vrste ribolova na moru u svijetu pa tako i u Hrvatskoj, potrebna je ribolovna dozvola. Svi propisi vezani uz količinu ribe koju se smije uloviti, vrsti alata i opremi koju se smije upotrebljavati za vrijeme ribolova se nalaze u pravilniku za športski i rekreacijski ribolov na moru. Novim zakonom o morskome ribarstvu utvrđuje se da su ribe i drugi morski organizmi u ribolovnom moru obnovljivi dijelovi prirode od interesa za Republiku Hrvatsku te da imaju njenu osobitu zaštitu koja se provodi u skladu sa zakonskim odredbama. U Zakonu o morskome ribarstvu jasno stoji da je plaćanje naknade za obavljanje ribolova obavezno, a nju plaćaju svi neovisno bili to profesionalni ribari ili sportski ribolovci. Također u zakonu stoji da će se sredstva prikupljena na taj način koristiti isključivo za financiranje praćenja stanja mora u svrhu racionalnog gospodarenja te za financiranje mjera kojima će se unaprijediti morsko ribarstvo.⁶ (Šuljić 1996)

4.1. Vrste ribolovnih dozvola

Kako je već ranije navedeno svaka osoba starija od 14 godina koja se želi baviti bilo kakvom vrstom ribolova mora posjedovati za to namijenjenu dozvolu.

4.1.1 Športske i rekreacijske dozvole:

- 1) Jednodnevna
- 2) Višednevna
- 3) Godišnja koja vrijedi za kalendarsku godinu

Kupnja dozvole može se obaviti u ministarstvu poljoprivrede, kod ovlaštenih pravnih i fizičkih osoba za prodaju dozvola i kupnjom preko interneta.

Cijena dozvole za jednodnevni športski ribolov na moru iznosi 7,96€, za trodnevni ribolov 19,91€, a za sedmodnevni ribolov 39,82€.

⁶ Ibidem, str. 314.

Te dozvole su u pravilu namijenjene za turiste koji posjećuju Hrvatsku obalu. Domaći ljudi koji se bave ribolovom većinom kupuju godišnje dozvole zbog prevelikih razlika u cijeni između godišnje dozvole od 70 eura i tjedne dozvole koja iznosi 40 eura.

U Hrvatskoj postoji više raznih pružatelja usluga koji nude najam opreme i čamaca te pružaju mogućnost angažiranja lokalnih kapetana brodova koji posjeduju opsežno znanje o područjima gdje se obično love najveće tune. Ova usluga osigurava da lovci na veliku ribu imaju pristup potrebnim resursima i stručnosti kako bi svoje ribolovno iskustvo učinili što uspješnijim i ugodnijim.

Cijena dozvola za lov velike ribe iznosi 15,93€ za jedan dan, 39,82€ za 3 dana i 79,63€ za 7 dana. Uzimajući u obzir rizik da ne postoji garancija za uspješan ulov svaki dan, posjetitelji se najčešće odlučuju na kupnju tjedne dozvole.

4.1.2 Posebne dozvole

- 1.) Za ribolov velike ribe udičarskom tehnikom štapom i rolom s po jednom udicom ili varalicom na 1 priboru. S ograničenjem po sveukupno 3 pribora po dozvoli.
- 2.) Za ribolov vršama (do 3 komada) , ostima (1 komad), stajaći parangal (1 ili više) ali zbroj udica na svim parangalima ne smije premašiti 100 komada.

4.2 Sankcije i kazne

Sankcije i kazne u ribolovu uvode se kako bi se osiguralo da se ribolovne aktivnosti provode na održiv i odgovoran način. Te se kazne provode kako bi se spriječile nezakonite, neprijavljene i neregulirane ribolovne prakse koje mogu dovesti do prekomjernog izlova, iscrpljivanja ribljeg fonda i oštećivanja morskog dna. U slučaju kada pomorska policija uhvati osobu u prekršaju, pokreće se kazneni postupak i sve zaplijenjeno se uništava.

Neke od uobičajenih sankcija i kazni u ribolovu uključuju novčane kazne, oduzimanje ribolovne dozvole, oduzimanje ribolovnog pribora i alata te zatvorska kazna. Vlasti mogu kazniti ribare koji krše propise o ribolovu a visina kazne ovisi o težini prekršaja. Iako su veće kazne za prekršaje u gospodarskom ribolovu, ni sportskim ribolovcima

se ne isplati baviti svojom djelatnošću na nedozvoljeni način. Najveća novčana kazna je ona koja se izriče za održavanje sportsko ribolovnog natjecanja bez odobrenja mjerodavnog tijela, zatim slijede novčane kazne koje se izriču pojedincima prilikom utvrđivanja prekršaja počinjenih tijekom bavljenja športskim ribolovom. Ukoliko se ribe ili bilo koje druge morske životinje love za vrijeme lovostaja ili u vodama u kojima je lov zabranjen, osim novčanom kaznom počinitelju se može izreći i kazna zatvora. Najvećim prekršajima se pak smatraju korištenje eksploziva ili električne struje, otrovi i sredstva za omamljivane. Za takve prekršaje počinitelju slijedi zatvorska kazna do 3 godine.⁷ (Šuljić 1996)

Sankcije i kazne u ribolovu važni su alati za promicanje održivih ribolovnih praksi i zaštitu morskih ekosustava. Iako se većina prekršaja učini svjesno, postoje i oni koji jednostavno nisu dovoljno educirani i upoznati sa pravilnicima i zakonima, pa se tako znalo dešavati da strani državljani iz mora vade zaštićene vrste poput školjki periski za koje se može dobiti kazna i do 700€ po izvađenom komadu

5. Ribolovni turizam

Turizam je uslužna djelatnost koja iz dana u dan napreduje i zahtijeva promjene. Pojavom novih trendova krenuli su se pojavljivati i selektivni oblici turizma. Danas se sve manje ljudi odlučuje na masovna putovanja, zanimaju ih lokalna iskustva i stjecanje jedinstvenih doživljaja.

Ribolovni turizam definira se kao oblik gospodarskog ribolova pri čemu se na adekvatno autoriziranom ribarskom plovilu osim posade broda nalaze i turisti. Uloga turista jest da imaju priliku iz prve ruke promatrati kako se odvijaju ribolovne aktivnosti te da mogu uvidjeti koji su to održivi oblici ribolova i što ih karakterizira.⁸

Ribolovni turizam je vrsta turizma koja uključuje aktivnosti rekreacijskog ribolova u različitim dijelovima svijeta. To je popularna aktivnost koja svake godine privlači milijune turista i postaje sve važaniji izvor prihoda za mnoge zemlje. Ribolovni

⁷ Ibidem, str. 317.

⁸ <https://www.ribahrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 11.07.2022.)

turizam nudi jedinstveno iskustvo turistima koji su zainteresirani za ribolov, te pruža priliku za istraživanje različitih ribolovnih destinacija diljem svijeta.

Samo neki od razloga zašto se ljudi odlučuju za ribolovni turizam jesu čisto i zdravo more bogato raznolikom ribom, natjecanja u brojnim ribolovnim turnirima ili pak radi boravka u prirodi i odmora.

Neki od osnovnih karakteristika koje prate djelatnost ribolovnog turizma su:

- Korištenje selektivnijih ribolovnih alata
- Kraće ribolovne aktivnosti
- Manja količina prilova
- Povećani prihodi ribara
- Osigurana dugoročnija ekonomska stabilnost ribara
- Produženje turističke sezone
- Edukacija turista o održivom korištenju ribolovnih resursa
- Diversifikacija prihoda⁹

5.1. Održivi ribolovni turizam

Održivi ribolovni turizam je vrsta turizma koja je usmjerena na promicanje odgovornih i održivih ribolovnih praksi, a također posjetiteljima pruža priliku da iskuse lokalnu ribarsku kulturu. Ova vrsta turizma postaje sve popularnija jer ljudi postaju svjesniji utjecaja koji prekomjerni izlov i neodrživi načini ribolova mogu imati na okoliš i lokalne zajednice.

Prema Svjetskom fondu za prirodu (WWF) principi održivog ribolovnog turizma su sljedeći:

1. Smanjenje izlova - najvažniji princip zato što je već gotovo 60% ribara na svijetu iscrpilo svoje riblje resurse.

⁹ <https://www.ribahrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 11.07.2022)

2. Promocija kulturnog i društvenog nasljeđa - edukacija o važnosti očuvanja bioraznolikosti.

3. Bolja zarada - prema izvještaju WWF-a iz srpnja 2021., gotovo polovica ribara na području EU zaradi manje od prosječne nacionalne plaće. Diverzifikacija djelatnosti u svrhu neovisnosti o jednoj uskoj vrsti djelatnosti donijela bi im šanse za bolji ekonomski status.¹⁰

Održivi ribolovni turizam uključuje blisku suradnju s lokalnim ribarskim zajednicama kako bi se osiguralo da su ribolovne prakse održive i da je lokalni okoliš zaštićen. To može uključivati provedbu ograničenja ulova, korištenje održivog ribolovnog pribora i promicanje odgovornih ribolovnih praksi. Također uključuje edukaciju posjetitelja o važnosti održivog ribolova i utjecaju koji njihovo djelovanje može imati na okoliš.

Jedna od ključnih prednosti održivog ribarskog turizma je to što može pružiti ekonomske koristi lokalnim zajednicama. Promicanjem održivih ribolovnih praksi i pružanjem posjetiteljima prilike da iskuse lokalnu ribarsku kulturu, održivi ribolovni turizam može pomoći u podršci lokalnim gospodarstvima time što osigurava radna mjesta za lokalno stanovništvo i stvara održivu industriju za generacije koje dolaze.

5.2. Ciljane skupine

Ribolovni turizam stvoren je za sve ljubitelje prirode nebitno jesu li oni domaći ili strani posjetitelji, stariji ili mlađi ljudi, obitelji, parovi ili pak samci. Ribolovna turistička putovanja mogu se odvijati samostalno ili u manjim grupama naravno uz iskusnu pratnju.

Broj putnika koji mogu biti prisutni na brodu varira ovisno o karakteristikama samog broda, ali on nikada ne premašuje 12 osoba. Točan broj maksimalnog broja ljudi na brodu obično se definira u dozvolama koje obično izdaje lučka uprava na temelju provjere stabilnosti ili standardni kriteriji kao što su duljina i visina plovila. Maloljetnici moraju imati pratnju i biti pod nadzorom odgovorne osobe u pratnji.

¹⁰ <https://www.cimerfraj.hr/ideje/ribolovni-turizam> (preuzeto: 15.08.2022)

Za sve ostale aktivnosti koje se ne odvijaju na brodu poput vođena putovanja, pružanja ugostiteljskih usluga, gastronomije, i tome slično nema posebnih ograničenja u pogledu propisa o ribolovnom turizmu, niti o broju ljudi niti o starosti.

5.3. Najpopularnije ribolovne destinacije

Morski ribolov

Australija, Florida, Kostarika, Meksiko Havaji i sjeverna Afrika se trenutno nalaze među najboljim i najposjećenijim odredištima za morski ribolovni turizam u svijetu, a posjetiteljima nude mogućnost ribolova tijekom cijele godine. Iako sve navedene glase za najposjećenije destinacije u ribolovnom svijetu trenutno najviše pažnje privlači ekspedicija pod nazivom Sudanski ribolov: Nubijska ravnica. Sudansko područje ima 650 km obale koja graniči s Crvenim morem i gotovo je nenaseljena. Nubian Flats nudi tri različita ribolovna izleta. Standardno putovanje koje je inače i najpopularnije uključuje šest punih dana ribolova u različitim područjima radi smanjenja ribolovnog pritiska odnosno izlova. Produženo putovanje koje ima promjenjivo trajanje od 9 do 13 punih dana ribolova, što omogućuje ribičima da love na mnogo različitih mjesta s različitim karakteristikama i da imaju više vremena da se posvete određenim ciljevima kao što su ulovi određenih vrsta riba. Putovanje Deep South je putovanje od 9 do 13 dana na motornoj jahti Don Questo, što omogućuje ribolovcima da otkriju najudaljenija područja Sudanske obale.¹¹

Slika 3 Sudanski ribolov: Nubijska ravnica

Izvor: <https://www.wildseaexpedition.com/en/nubian-flat>

¹¹ <https://www.wildseaexpedition.com/en/nubian-flat> (preuzeto: 15.08.2022)

Hrvatska sve brže i izvjesnije postaje omiljena destinacija za morski ribolovni turizam. Neka od najpoznatijih ribolovnih mjesta u Hrvatskoj su otoci Cres i Lošinj, otok Mljet, Kornatsko područje, otok Palagruža i otok Žirje. Svaka od ovih lokacija nudi jedinstvene mogućnosti ribolova koje zadovoljavaju različite preferencije i razine vještina. Od ulova tuna i sabljarki u vodama oko Kornata do brancina i orada na obalama Cresa i Lošinja.

Slatkovodni ribolov

Odredišta za ribolovce koji putuju svijetom u potrazi za kapitalnim ulovima ili turističkim doživljajima nalaze se u svim dijelovima svijeta. Najpoznatija odredišta vrhunskog ribolova na soma, šarana i smuđa jesu rijeke Ebro u Španjolskoj i Po u Italiji. Na njihovim obalama nalaze se brojni ribolovni kampovi pa i cijela hotelska naselja uz gradiće duž toka rijeke. Cipar i Venezuela imaju top destinacije za ribolov pastrvskog grgeča, Kanada za losose i velike štuke, a vode Skandinavije i Irske posjećuju ljubitelji lova na krupne štuke, pastrve i krupnu bijelu ribu. Najpopularnija odredišta u Hrvatskoj su jezera Šumbar, Borovik i Jašava kao i tereni i poplavna područja Dunava, Save, Drave, Kupe i Une.¹² (Slavinić 2013)

5.4. Budućnost ribolovnog turizma

Ribolovni turizam je popularna aktivnost koja svake godine privlači milijune ljudi. Predstavlja sjajan način za upoznavanje s raznim kulturama, istraživanje novih odredišta i uživanje u svim čarima i ljepotama prirode. Budućnost ribolovnog turizma neizvjesna je zbog nekoliko čimbenika, a jedan od glavnih izazova s kojima se ribarski turizam suočava je utjecaj klimatskih promjena. Rastuće temperature, nagle promjene vremena, podizanje razine mora i njegova kiselost utječu na riblje populacije i njihova staništa. To ribičima može otežati ulov ribe, što bi u budućnosti moglo dovesti do pada popularnosti ribarskog turizma. Također velikim problemom se smatra i prekomjerna komercijalizacija ribolova.

Unatoč izazovima s kojima se ribarski turizam suočava, postoji mnogo razloga za optimizam u pogledu njegove budućnosti. Tehnika lova „catch and release“ ili u prijevodu uhvati i pusti, korištenje ekološki prihvatljive opreme i podupiranje napora za

¹² SLAVINIĆ, S. (2013) *Ribe i sportski ribolov na slatkim vodama*. Zagreb: Trgovački obrt IDDL-BOOK

očuvanje koji ne samo da koriste okolišu, već i privlače ekološki osviještene samo su neki od primjera koji ukazuju na svjetlu budućnost. Pandemija COVID-19 dovela je do porasta interesa za aktivnosti na otvorenom što uključuje i ribolov. Dok ljudi traže sigurne i socijalno distancirane načine za uživanje u prirodi, ribolovni turizam postaje popularniji. Također ribolovni turizam značajno pridonosi ekonomskoj koristi lokalnih zajednica. Sve u svemu, s fokusom na održivost, tehnološki napredak i sve veći interes za aktivnosti na otvorenom, ribolovni turizam ima veliki potencijal ne samo za lokalnu zajednicu nego i za okoliš i društvo u cjelini. Promicanjem održivih praksi, podupiranjem lokalnih poduzeća i poticanjem kulturne razmjene, ribolovni turizam može pomoći u stvaranju pozitivnije budućnosti za sve.

5.5. Ribolovni turizam u Hrvatskoj

Ribolov je jedan od najpopularnijih oblika rekreacije na otvorenom u Republici Hrvatskoj. Godišnja ribolovna dozvola za sve stanovnike Europske Unije u Hrvatskoj iznosi 70€ i može se kupiti svake godine u razdoblju od 01.12. do 31.03., a u slučaju da domaći stanovnici ili strani posjetitelji ne posjeduju godišnju dozvolu postoji mogućnost kupnje dnevne, trodnevne i tjedne dozvole. Sve više ljudi posjećuje Hrvatsku upravo zbog ribolova. Predivne lokacije, izrazito čisto more, specifično dno i velike količine ribe privlače ljude iz cijeloga svijeta. U ribolovu kao i u svakom drugom sportu postoje amateri i profesionalci. Turisti koji nemaju dovoljno iskustva traže pratnju odnosno nekoga tko će ih voditi na pecanje s barkom, nekoga tko će ići s njima u podvodni ribolov ili jednostavno nekoga tko će ih naučiti osnovnim tehnikama ribolova.

Svaka država ulaže napore u promicanje ribarskog turizma kao sredstva gospodarskog razvoja. Ribolovni turizam obuhvaća sve aktivnosti kojima je cilj promicanje vrijednosti znanja, kulturne baštine te tradicije profesionalnog ribarstva i akvakulture. Također cilj im je istaknuti lokalitete na kojima se te aktivnosti odvijaju.

Neki od osnovnih karakteristika koje prate djelatnost ribolovnog turizma su:

- Korištenje selektivnijih ribolovnih alata
- Kraće ribolovne aktivnosti

- Manja količina prilova
- Povećani prihodi ribara
- Osigurana dugoročnija ekonomska stabilnost ribara
- Produženje turističke sezone
- Edukacija turista o održivom korištenju ribolovnih resursa
- Diversifikacija prihoda¹³

U Hrvatskoj su dostupne brojne ribolovne ture i izleti koji posjetiteljima nude priliku da odu u ribolov s lokalnim ribarima i upoznaju njihove tradicionalne metode. Ti obilasci često uključuju posjet lokalnoj ribljoj tržnici ili ribljem restoranu, gdje posjetitelji mogu kušati svježi ulov dana. Osim ribolovnih tura, u Hrvatskoj se tijekom cijele godine održavaju brojna ribarska natjecanja i smotre. Ova događanja privlače i lokalno stanovništvo i turiste te pružaju zabavan i uzbudljiv način da doživite lokalnu ribarsku kulturu.

Ribolovni turizam važan je izvor prihoda za mnoge obalne zajednice u Hrvatskoj i pomaže u podržavanju lokalnog gospodarstva. Također pruža priliku posjetiteljima da dožive jedinstvenu kulturu i tradiciju regije te da se povežu s lokalnim stanovništvom.

5.6. Utjecaj ribolovnog turizma na lokalno gospodarstvo

Ribolovni turizam popularna je aktivnost u Hrvatskoj, koja je poznata po prekrasnoj obali i čistom moru. Mnogi turisti dolaze u Hrvatsku kako bi iskusili tradicionalnu ribarsku kulturu i naučili lokalne tehnike ribolova.

Postoji nekoliko načina kako podržati lokalno gospodarstvo ribarskim turizmom:

1. Lokalne ribolovne ture i vodiči: odabir lokalnih ribolovnih tura i vodiča omogućava posjetiteljima stvaranje autentičnih iskustava, pomaže podržati lokalno gospodarstvo i osigurava da potrošeni novac ostaje u zajednici.

¹³ <https://www.rihhrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 07.09.2022)

2. Kupnja lokalnih proizvoda: nabava ribolovne opreme, mamaca ili drugih potrepština od lokalnih trgovina i dobavljača doprinose pružanju podrške lokalnim tvrtkama.

3. Odabir restorana: veliki broj restorana diljem Hrvatske obale svakodnevno u svojoj ponudi nudi svježju morsku hranu. Odabirom takvih restorana podržava se lokalno gospodarstvo, a posjetitelji imaju priliku isprobati lokalnu kuhinju i upoznati široku gastronomsku ponudu.

4. Sudjelovanje u lokalnim događanjima: Mnoge ribarske zajednice pa tako i Hrvatska održavaju sajmove, natjecanja i druga događanja tijekom cijele godine. Sudjelovanje u tim događajima posjetiteljima omogućava upoznavanje sa kulturom i bogatom tradicijom.

6. Valorizacija ribolovnog turizma

Valorizacija ribolovnog turizma odnosi se na proces povećanja ekonomskih, društvenih i ekoloških dobrobiti ribarskog turizma. Uključuje razvoj strategija i inicijativa koje promiču prakse održivog ribolova, čuvaju prirodne resurse i stvaraju gospodarske prilike za lokalne zajednice. Također stvaranjem gospodarskih prilika za lokalne zajednice pomaže u smanjenju siromaštva i promicanju održivog turizma.

Jedan od ključnih načina valorizacije ribarskog turizma je promicanje održivih ribolovnih praksi. To uključuje provedbu odnosno pridržavanje datih propisa koji ograničavaju broj riba koje se mogu uloviti, veličinu ribe koja se smije loviti i metode ribolova koje se mogu koristiti. Promicanjem održivih ribolovnih praksi, ribolovni turizam može pomoći u očuvanju riblje populacije i održavanju ekološke ravnoteže ribolovnih odredišta.

Također valorizacija ribolovnog turizma promiče kulturne i društvene aspekte ribolova. Mnoga ribarska odredišta imaju bogatu kulturnu baštinu koja je usko povezana s ribolovom. Promicanjem kulturnih i društvenih aspekata ribolova, ribolovni turizam može pomoći u očuvanju lokalne tradicije i promicanju kulturne razmjene između turista i lokalnih zajednica.

6.1. Očuvanje tradicije

Očuvanje ribarske tradicije važan je aspekt ribarskog turizma. Ribolov je dio ljudske kulture tisućama godina i odigrao je značajnu ulogu u razvoju mnogih društava. Ribarske tradicije usko su povezane s prirodnim okolišem i odražavaju jedinstveno kulturno nasljeđe različitih zajednica.

Jedan od ključnih načina očuvanja ribarske tradicije je promicanje održivih ribolovnih praksi. Održive ribolovne prakse pomažu u očuvanju riblje populacije i održavaju ekološku ravnotežu ribolovnih odredišta. Promicanjem održivih ribolovnih praksi, ribolovni turizam može pomoći u očuvanju prirodnog okoliša i osigurati da buduće generacije mogu nastaviti uživati u ribolovu. Također očuvanje ribolovne tradicije je promicanje kulturne razmjene između turista i lokalnih zajednica. Ribolovna odredišta često imaju bogato kulturno nasljeđe koje je usko povezano s ribolovom. Promicanjem kulturne razmjene, ribarski turizam može pomoći u očuvanju lokalnih tradicija i promicanju razumijevanja između različitih kultura.

Također može pomoći u očuvanju ribarske tradicije podupiranjem lokalnih poduzeća i zajednica. Mnoga ribolovna odredišta nalaze se u ruralnim područjima gdje su ekonomske mogućnosti ograničene, a ribolovni turizam može generirati prihod lokalnim tvrtkama, poput hotela, restorana i ribolovnih čartera. Također može stvoriti radna mjesta za lokalno stanovništvo, kao što su ribarski vodiči, kapetani brodova i organizatori putovanja.

6.2. Ribarski muzeji

Muzeji su važan dio kulturne baštine i igraju veliku ulogu u očuvanju tradicije. Upravo oni služe kao spremišta kulture i povijesti. Skupljaju, čuvaju i prikazuju artefakte, dokumente i druge predmete koji su značajni za određeno vrijeme, mjesto ili kulturu. Na taj način muzeji pomažu osigurati da se ti predmeti tijekom vremena ne izgube ili zaborave. Ribarski muzeji izvrstan su način za upoznavanje povijesti i kulture ribolova. U njima se često izlažu alati i oprema koju su koristili ribari kroz povijest, kao i različite vrste riba i tehnike ribolova. Mnogi ribarski muzeji također ističu utjecaj ribolova na okoliš i važnost održivih ribolovnih praksi. Hrvatska ima dugu tradiciju ribarstva, a mnogi ribarski muzeji u zemlji nude uvid u bogatu povijest i kulturu te industrije. Neki

od najpoznatijih ribolovnih muzeja u Hrvatskoj su ribarski muzeji na Komiži i otoku Hvaru te mali muzej Kućica od ribari na Jdranovu.

Ribarski muzej u Vrboskoj

Ribarski muzej Vrboska nalazi se na otoku Hvaru i predstavlja prvi ovakav muzej u Hrvatskoj. Muzej je otvoren 1972. g. te čuva brojnu ribarsku opremu i pribor. Među raznim zanimljivim eksponatima nalazi se naprava zvana svičalo na kojoj se palila borova luč, a na njeno svjetlo skupljala se riba. Tu su još i petrolejski ferali koji su se uranjali ispod površine mora, stara kormila, udice, ali i bačvarski alat. Muzej čuva zbirku prepariranih rakova, riba i školjaka jadranskog podmorja, te amfore iz rimskog doba.¹⁴

Slika 4 Ribarski muzej u Vrboskoj

Izvor: <https://www.otok-hvar.hr/tours/ribarski-muzej-vrboska/HV-TR-36>

Ribarski muzej Komiža

Muzej je smješten u Komuni, mletačkoj utvrdi na komiškoj rivi. Sadrži bogatu zbirku izvornih predmeta brodske i ribarske opreme Komižana, stoljećima najboljih i najpoznatijih ribara na Jadranu, kao i zbirku predmeta vezanih uz preradu ribe koja je nekoć u Komiži bila iznimno razvijena. Među izlošcima posebnu pozornost privlači replika poznate komiške gajete falkuša.¹⁵

¹⁴ <https://www.otok-hvar.hr/tours/ribarski-muzej-vrboska/HV-TR-36> (preuzeto: 05.06.2023.)

¹⁵ <https://vis-central.com/vodic/ribarski-muzej/> (preuzeto:05.06.2023.)

Slika 5 Ribarski muzej u Komiži

Izvor: <https://vis-central.com/vodic/ribarski-muzej/>

Kućica od ribari

Kućica od ribari je ribarski muzej koji se nalazi u malom primorskom mjestu Jadranovu, poznatom po ribarskoj baštini. Smješten je u tradicionalnoj kamenoj zgradi koja datira iz 19. stoljeća. Zgrada je izvorno korištena kao ribarska kuća, a kasnije je pretvorena u izložbeni prostor koji prikazuje povijest i kulturu ribarstva u Jadranovu i okolici. Muzejski izložbi pokrivaju širok raspon tema povezanih s ribarstvom, uključujući različite vrste riba koje se nalaze u Jadranskom moru, različite tehnike ribolova koje su koristili lokalni ribari i povijest ribarstva u regiji. Muzej također ima zbirku tradicionalne ribolovne opreme i alata, predmete koji svjedoče o životu ribara i fotografije. Muzej Ribarska kuća osim svojih eksponata nudi i edukativne programe i događanja tijekom cijele godine. Kućica od ribari nastala je iz želje da se oda počast nekadašnjim ribarima Jadranova i okolice. Smještena je u uvali Perčin, gdje su stoljećima stanovnici Jadranova lovili tune i rastezali mreže, a izvorno je izgrađena 1878. godine.¹⁶

Slika 6 Kućica od ribari

Izvor: <https://www.facebook.com/muzej.gradacrikvenice/posts/2174018362709233/>

¹⁶ <https://www.rivieracrikvenica.com/croatia/kucica-od-ribari> (preuzeto: 05.06.2023.)

7. Promocija Hrvatske kao destinacije ribolovnog turizma

Hrvatska ima velik broj odličnih mjesta za ribolov, a posjetitelji imaju priliku uloviti raznolike vrste riba. Internet i društveni mediji poput Instagrama, Youtube-a i Facebooka su trenutno najčešće korišteni kanali za oglašavanje i promociju ribolovnog turizma u Hrvatskoj.

Platforme društvenih medija koriste se za dijeljenje fotografija i videa ljudi koji pecaju u Hrvatskoj. Ovakve objave ističu prekrasan krajolik oko mjesta za ribolov te pokazuju posjetiteljima što mogu očekivati kada odu u ribolov u Hrvatskoj. Osim fotografija i videa, na društvenim mrežama mogu se podijeliti i informacije o vrstama riba koje se mogu loviti u Hrvatskoj.

Drugi način promoviranja Hrvatske kao ribolovne destinacije je dijeljenje jedinstvenih ribolovnih iskustava preko YouTube videa. YouTube je savršena platforma za predstavljanje ljepote ribolovnih mjesta u Hrvatskoj. Stvaranjem visokokvalitetnih videa koji ističu krajolik i iskustvo ribolova, snimatelji mogu potaknuti posjetitelje da dođu u Hrvatsku i sami iskuse ljepotu ribolovnih mjesta. Također snimaju i videozapise kojima daju savjete za ribolov u Hrvatskoj. Dijeleći svoje znanje i stručnost, pomažu posjetiteljima da imaju uspješniji i zanimljiviji ribolov.

Najpoznatiji pružatelj usluga ribolovnog turizma u Hrvatskoj je Efishent fishing trips, sa kapetanom Nikolom Mijandrušićem koji je 2020. godine sudjelovao u snimanju emisije Gordon Ramsay: Uncharted (Croatia) svjetski poznatog šefa Gordona Ramsaya u kojoj su napravili vrhunsku promociju hrvatske kao destinacije ribolovnog turizma. Na svom Instagram profilu objavljuju sažetke sa izleta te slike ulova, a na YouTube kanalu objavljuju opširnije videe sa izleta i lova na tune i zubace. Također njihov YouTube kanal glasi za jedan od najpraćenijih morsko ribolovnih kanala na ovom području.

7.1. SWOT analiza

Snage	Slabosti
▪ Mogućnost morskog i slatkovodnog ribolova▪ Brojna ribarska mjesta i gradovi▪ Bogata kulturna povijest	▪ Suočavanje se s izazovima vezanim uz prekomjerni izlov i degradaciju okoliša▪ Ograničena infrastruktura za podršku ribarskom turizmu
Prilike	Prijetnje
▪ Promocija ribolovnog turizma kao održivu i ekološki prihvatljivu alternativu drugim vrstama turizma▪ Razvijanje novih proizvoda▪ Podrška lokalnim gospodarstvima	▪ Konkurencija iz drugih zemalja▪ Okolišni i zakonodavni propisi vezani uz ribolov u Hrvatskoj▪ Promjene u preferencijama potrošača

7.2. Ribolovni charteri u Republici Hrvatskoj

Ribolovni izleti i ture su popularna usluga koja pojedincima i grupama pruža mogućnost istraživanja nekih od najboljih svjetskih ribolovnih odredišta. Ova putovanja nude širok raspon pogodnosti, uključujući priliku za povezivanje s prirodom, učenje novih tehnika ribolova i ulov nekih od najtraženijih vrsta riba. Jedna od glavnih prednosti ribolovnih izleta i tura je prilika za istraživanje novih ribolovnih destinacija. Ribolovne izlete i ture vode iskusni vodiči koji mogu pružiti vrijedne uvide i savjete o tome kako loviti različite vrste ribe. Ribička putovanja i ture također pružaju ribolovcima priliku da ulove neke od najtraženijih vrsta riba na svijetu. Mnogi od ovih obilazaka osmišljeni su za ciljanje određenih vrsta riba kao na primjer tuna. Ovakve vrste tura uključuju svu potrebnu opremu, a usluge koje pružaju kreću se od poludnevnih do višednevnih ribolovnih izleta sa uključenim večerama i smještajem. Izleti se mogu obavljati kroz cijelu godinu ovisno vremenskom razdoblju u kojem se ciljane vrste ribe lovi.

U Hrvatskoj postoji veliki broj pružatelja ovakvih vrsta ribolovnih tura i izleta a najpoznatiji od njih je već ranije spomenuti Efishment fishing trips. Uz Efishment fishing

trips postoji još nekoliko poznatijih ribolovnih chartera a to su TunaTail fishing, Biggame fishing Murter i Fishing adventure Trogir.

8. Ribarska praznovjerja

Legende i mitovi su priče koje se prenose generacijama, najčešće usmenom predajom. Često se koriste za objašnjenje prirodnih fenomena, povijesnih događaja ili kulturnih vjerovanja. Takve se priče mogu pronaći u svim kulturama diljem svijeta i korištene su za poučavanje, očuvanje tradicije i zabavu. Temelje se na povijesnim događajima ili osobama, ali su tijekom vremena mijenjane i uljepšane. I legende i mitovi igrali su važnu ulogu u oblikovanju kultura i društava kroz povijest. Korišteni su za poučavanje o vrijednostima, moralu i vjerovanjima te su se prenosili generacijama kao način očuvanja kulturne baštine. Danas su legende i mitovi i dalje važan dio naše kulturne baštine. Legende i mitovi igraju značajnu ulogu u svijetu ribolova. Mnoge kulture diljem svijeta imaju svoje jedinstvene priče i vjerovanja o ribolovu. U nekim se kulturama legende i mitovi o ribolovu koriste za objašnjenje podrijetla određenih vrsta riba ili za poučavanje moralnih lekcija o važnosti poštivanja prirodnog svijeta.

8.1. Mitovi i legende

1) Dobre želje

Svakom tko se i malo razumije u ribolov poznato je da je ribaru zabranjeno zaželjeti sreću umjesto toga poželjno je koristiti naopaki izraz za sreću koji glasi „Rogi ribaru“. Roman Jelić izriče da je ribaru zabranjeno zaželjeti dobru sreću jer to predviđa slab ulov ribe. U slučaju kada se ribaru zaželi sreća on bi se morao vratiti kući i ponovno se uputiti na more ali obavezno drugim putem.¹⁷ (Jelić 1985)

3) Nepoželjni susreti

Prije odlaska u ribolov stari ribari imali su običaj izbjegavati određene osobe ili životinje za koje su smatrali da im donose nesreću. „U zapisima Josipa Miličevića o ribolovu na Braču početkom 20. stoljeća nalazimo podatke da je za ribare bio izuzetno loš znak susresti putem u ribolov šepavu ženu ili udovicu, također i svećenika, a i mačku ili ne daj Bože zeca! To je bio toliko loš predznak da bi se tada znali vratiti kući i uopće ne

¹⁷ JELIĆ, R. (1985). Ribarstvo i ribarski običaji u Malom Ižu. Zadar: Adriatica maritima 4

izaći taj dan na more. Zeca ili svećenika nije ni trebalo susresti već je bilo dovoljno loše da ih netko u društvu samo spomene prije odlaska na more.“¹⁸

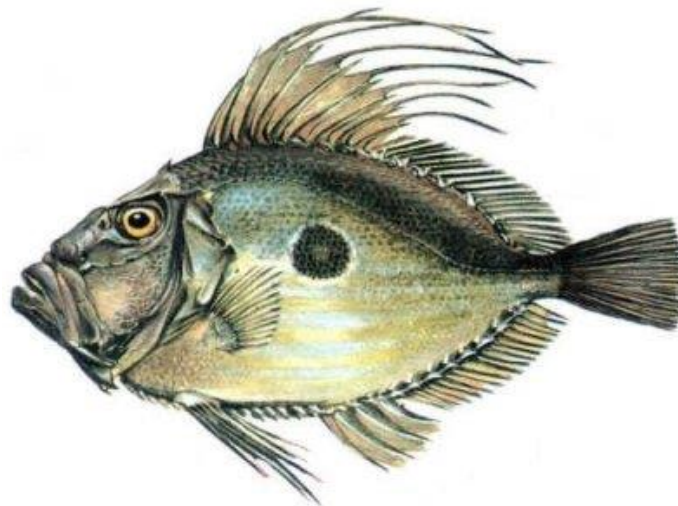
Ribe u narodnim idejama

U kršćanskoj umjetnosti i književnosti riba je sveti simbol. Postoje brojne slike riba na pečatima, medaljama i grobnicama ranokršćanske ere. U to se vrijeme Isus Krist ponekad zvao Riba, a kršćani su se nazivali ribarima. Grčka riječ riba označava kraticu grčke formule "Isus Krist - Božji sin, spasitelj". Riba je simbol vjere, čistoće, Djevice Marije, krštenja, zajedništva. Objašnjenje ovog odnosa prema ribama kao simbolu može se naći u Novom zavjetu.¹⁹

Riba Kovač

O ribi Kovač se već stoljećima prepričavaju razne legende. Naziva se još i riba svetog Petra. Prema jednoj od legendi, Isusov apostol sveti Petar, nije imao nikakvih alata za lov te je ribu hvatao golim rukama, a na mjestima gdje je ribu dodirivao prstima ostale su crne fleke.

Slika 7 Riba Kovač

izvor: <http://www.pula-online.com/article.php?id=1208>

¹⁸ <https://www.morski.hr/obicaji-i-vjerovanja-ribanje-i-ribarsko-praznovjerje/> (preuzeto:05.06.2023.)

¹⁹ <https://hr.world-animal.com/6332083-fish-legends> (preuzeto: 08.06.2023.)

9. Zaključak

Ribolov i ribolovni turizam važne su gospodarske grane koje imaju potencijal donijeti gospodarske koristi i kulturnu razmjenu. Svake godine privlače milijune turista i predstavljaju važan izvor prihoda za mnoge zemlje. Nude jedinstveno iskustvo turistima koji su zainteresirani za ribolov, te pruža priliku za istraživanje različitih ribolovnih destinacija diljem svijeta. Obala Jadranskog mora jedna je od najpogodnijih u sve vrste ribolova. Turisti iz cijelog svijeta koje zanima ribolovni turizam odabiru upravo Hrvatsku i Jadransku obalu kao primarnu destinaciju ribolovnog turizma. Bogata povijest, tradicija i iskustvo hrvatskih ribara privlače turiste diljem svijeta u Hrvatsku. U prošlosti se ribolov uglavnom obavljao za potrebe preživljavanja, a danas je postao popularna rekreacijska aktivnost.

Zaključno, ribolov i ribolovni turizam imaju dugu i bogatu povijest te i dalje igraju važnu ulogu u mnogim zajednicama diljem svijeta. Iako ribolovni turizam može donijeti gospodarske koristi i kulturnu razmjenu, on također ima potencijal negativno utjecati na okoliš i lokalne zajednice. Zbog toga je važno razviti održive pristupe ribolovnom turizmu koji balansiraju interese turista, lokalne zajednice i okoliša u cijelosti.

10. Literatura

Knjige:

- 1) BOSIOLI, J. (2009) *Sportski ribolov na Jadranu*. Split: Knjigotisak
- 2) ŠULJIĆ, B. (1996) *Sportski ribolov uz hrvatsku obalu*. Rijeka: DUŠEVIĆ & KRŠOVNIK d.o.o
- 3) SLAVINIĆ, S. (2013) *Ribe i sportski ribolov na slatkim vodama*. Zagreb: Trgovački obrt IDDL-BOOK
- 4) JELIĆ, R. (1985). *Ribarstvo i ribarski običaji u Malom Ižu*. Zadar: Adriatica maritima 4

Internetski izvori:

- 1) <https://tehnika.lzmk.hr/ribarstvo/> (preuzeto: 10.07.2022.)
- 2) <https://hr.jobs-job.com/13581-pros-cons-of-commercial-fishing> (preuzeto: 10.07.2022.)
- 3) <https://www.zakon.hr/z/303/Zakon-o-morskom-ribarstvu> (preuzeto: 11.07.2022.)
- 4) <https://www.ribahrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 11.07.2022.)
- 5) <https://www.ribahrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 11.07.2022.)
- 6) <https://www.cimerfraj.hr/ideje/ribolovni-turizam> (preuzeto: 15.08.2022.)
- 7) <https://www.wildseaexpedition.com/en/nubian-flat> (preuzeto: 15.08.2022.)
- 8) <https://www.ribahrvatske.hr/ribolovni-turizam/> (preuzeto: 07.09.2022.)
- 9) <https://www.otok-hvar.hr/tours/ribarski-muzej-vrboska/HV-TR-36> (preuzeto: 05.0.2023.)
- 10) <https://vis-central.com/vodic/ribarski-muzej/> (preuzeto:05.06.2023.)
- 11) <https://www.rivieracrikvenica.com/croatia/kucica-od-ribari> (preuzeto: 05.06.2023.)
- 12) <https://www.morski.hr/obicaji-i-vjerovanja-ribanje-i-ribarsko-praznovjerje/> (preuzeto:05.06.2023.)
- 13) <https://hr.world-animal.com/6332083-fish-legends> (preuzeto: 08.06.2023.)

Popis slika

Slika 1 Pecanje s obale	6
Slika 2 Podvodni ribolov	7
Slika 3 Sudanski ribolov: Nubijska ravnica	13
Slika 4 Ribarski muzej u Vrboskoj	19
Slika 5 Ribarski muzej u Komiži.....	20
Slika 6 Kućica od ribari	20
Slika 7 Riba Kovač	24

Sažetak

Ribolov je popularna aktivnost i važna industrija u mnogim dijelovima svijeta, a ribolovni turizam rastući je trend koji spaja ribolov s putovanjem, nudeći posjetiteljima priliku da dožive nove destinacije i kulture dok se bave svojim omiljenim hobijem. Ribolov se može obavljati u slatkoj ili slanoj vodi, a loviti se može s obale, iz čamca ili čak podvodno. Oprema koja se koristi za ribolov razlikuje se ovisno o vrsti ribolova, ali obično uključuje štap za pecanje, rolu, najlon i mamac. Ribolovni turizam može imati mnoge oblike, od vođenih ribolovnih izleta do ribarskih odmarališta i domova. Neka odredišta ribarskog turizma nude luksuzan smještaj i pogodnosti, dok su druga usredotočena na tradicionalna iskustva. Razni ribolovni charteri svoje usluge promoviraju putem društvenih mreža i time privlače turiste iz cijeloga svijeta. Ribolovni turizam ima značajan ekonomski utjecaj na lokalne zajednice. Stvara nova radna mjesta, ostvaruje prihode i podržava lokalna poduzeća. Ribolovni turizam također može pomoći u očuvanju prirodnih resursa i promicanju održivih ribolovnih praksi. Mnoga odredišta ribolovnog turizma rade na zaštiti okoliša i podupiru napore za očuvanje kako bi ribarstvo ostalo održiva industrija za generacije koje dolaze.

Ključne riječi: ribolov, ribolovni turizam, tradicija, održivost, valorizacija, promocija, ponuda, potražnja

Summary

Fishing is a popular activity and an important industry in many parts of the world, and fishing tourism is a growing trend that combines fishing with travel, offering visitors the opportunity to experience new destinations and cultures while pursuing their favorite hobby. Fishing can be done in fresh or salt water, from the shore, from a boat or even underwater. The equipment used for fishing varies depending on the type of fishing, but usually includes a fishing rod, reel, line, and bait. Fishing tourism can take many forms, from guided fishing trips to fishing resorts and lodges. Some fishing tourism destinations offer luxury accommodations and amenities, while others are focus on traditional experiences. Fishing charters promote their services such as excursions and tours through social networks and attract tourists from all over the world. Fishing tourism has a significant economic impact on local communities. It creates new jobs, generates revenue, and supports local businesses. Fishing tourism can also help conserve natural resources and promote sustainable fishing practices. Many fishing tourism destinations work to protect the environment and support conservation efforts to ensure that fishing remains a sustainable industry for generations to come.

Keywords: fishing, fishing tourism, tradition, sustainability, valorization, promotion, offer, demand